

L-EWWEL SENA

IL-MALTI

HIN: Sagħtejn u kwart

Isem u Kunjom: _____ Klassi: _____

Istruzzjonijiet lill-istudenti:

- Wieġeb il-mistoqsijiet kollha kif mitluba.
- Ortografija, punteggjatura, ideat u prezentazzjoni tajbin jgħinuk biex tikseb rizultati aħjar.
- Meta tlesti, erġa' ara l-karta kollha mill-bidu biex tirranġa xi żbalji li jista' jkollok u timla dak li ġallejt barra.

GĦALL-UŻU TAL-Għalliema

L-ISKEMA TAL-MARKI (*tikteb xejn hawn taħt*)

Mistoqsija	A	B	Ċ(i)	Ċ(ii)	D	Ġ	Smigħ	Oral	TOTAL
Marki	12	16	12	12	8	20	10	10	100
Marki tal-istudent/a									

KUMMENTI

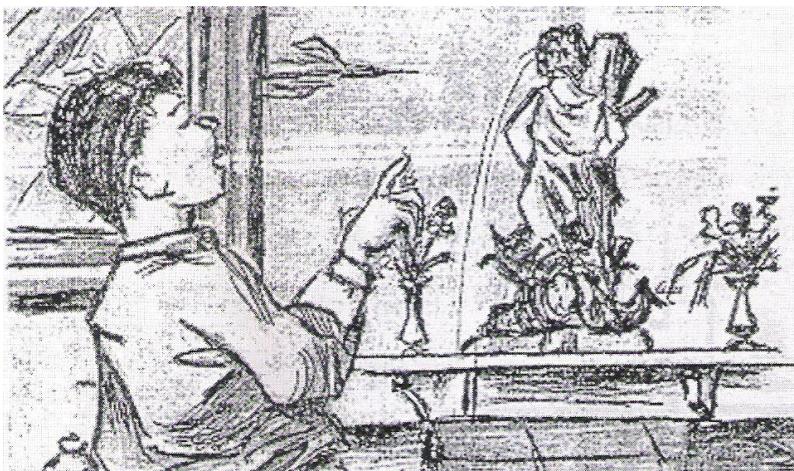

Aqra sewwa din is-silta u wiegeb il-mistoqsijiet:

Ta' sikit Pietru kien joqghod jitlajja barra u jasal l-iskola tard. Malli s-Surmast kien jilmhu dieħel ikaxkar saqajh mal-art, bla għażla ta' xejn, kien ifur bir-rabja. "Haffef, Pietru!" kien jgħidlu, "kemm se ddum dieħel bis-santa fjakka kollha?" (par. 1)

Dan kien jiġri xi darbtejn jew tlieta fil-ġimġha u s-surmast kien dejjem jilqgħu bl-istess kliem. Imma din il-biċċa tas-santa fjakka dejjem ħawditu lil Pietru. (par. 2)

"Din Santa Fjakka min hi, Sir?" staqsa darba lis-Sur Borg. "Is-Surmast dejjem lilha jsemmili meta niġi tard". "Il-qaddisa protettriċi tat-tfal li jmorru l-iskola tard," qallu s-Sur Borg bid-dahka. Iżda Pietru ma belagħhiex u għaliex Santa Fjakka baqgħet misteru. (par. 3)

Imbagħad, jum wieħed, ommu kienet qegħda tnaddaf il-kamra tal-bejt u ġo kaxxetta qadima sabet statwa tat-tafal, kerha daqs id-dlam. Qalet li kienet ta' bużnannitha u li l-familja tagħha dejjem żammitha b'għożza kbira. Kienet statwa ta' mara qasira u ħoxna, b'rasha kbira u wiċċha mfattar. Taħtha kellha dragun bi tlett irjus u idejha kienu marbutin wara daharha ma' zokk ta' siġra. (par. 4)

"Dik min hi, ma?" staqsa Pietru hekk kif raha tħarfarha mit-trab. "Jien ma nafx x'jisimha għax din statwa antika," wiegbet ommu. "Naf biss li dik qaddisa kbira li kien qatilha xi dragun." "Qaddisa dik? Daqskemm hi kerha!" merieha Pietru. "Ara ma ngħidlekx!" ħatfitu ommu, "dik flus kbar tiswa għax antika tabilhaqq." U tassew kellha bokka biha, għax poġġietha fuq l-ixkaffa tal-Madonna bix-xemgħa tixxgħel quddiemha. (par. 5)

Imma għandkom tkunu tafu li dik ma kinitx tassew statwa ta' qaddisa. Kienet biss biċċa xogħol **ta' kafkaf** ta' xi dilettant. Lanqas iż-żebgħha ma kienet mogħti ja tajjeb għax kellha fuqha tiċlisa shiħa ta' lwien jgħajtu. (par. 6)

Pietru kien iżjed jistħajjalha maskerun tal-karnival daqskemm kienet sfigurata. Imma din ta' bla isem ma setgħetx tinżillu. Għalhekk waħħal f'rassu li jsibilha isem hu. Ftakar f'Santa Fjakka, li tant kien isemmilu s-Surmast, u ta dan l-isem lil dik il-kruha ta' statwa. (par. 7)

(*Silta meħuda u addattata minn Il-Bawxati ta' Pietru Pitravu ta' Carmel G. Cauchi*)

A. FEHIM IT-TEST

(12-il marka)

1. Xi tfisser l-frażi: “Pietru kien joqgħod jitlajja barra”?

_____ (marka)

2. Kemm-il darba fil-ġimġha Pietru kien jasal tard l-iskola? (*Immarka t-tweġiba t-tajba*)

- a. darbtejn jew tlieta fil-ġimġha b. darba fil-ġimġha c. kuljum (marka)

3. Mill-ewwel paragrafu, ikteb il-kliem li juri li s-Surmast kien jirrabja ħafna ma’ Pietru.

_____ (marka)

4. Skont is-sur Borg, ta’ xiex kienet protettriċi Santa Fjakka?

_____ (marka)

5. Iddeskrivi **fi kliemek** kif kienet l-istatwa li sabet omm Pietru?

_____ (2 marki)

6. X’kienet taf omm Pietru fuq il-qaddisa?

_____ (marka)

7. Fejn poġġiet l-istatwa omm Pietru?

_____ (marka)

8. X’tifhem bl-espressjoni “**ta’ kafkaf**”? _____ (marka)

9. Għaliex l-istatwa kienet aktarx miżbugħha minn xi dilettant?

_____ (marka)

10. X’taħseb li għamel biha l-istatwa Pietru?

_____ (2 marki)

B. GRAMMATIKA U MORFOLOGIJA:

(16-il marka)

Aqra dan il-paragrafu u wara wiegeb il-mistoqsijiet.

Kien lejl tassew impennjattiv ghall-pulizija u ghall-membri tat-Taqsima tat-Tifi tan-Nar! Fit-3.00a.m. dħal-let telefonata fl-ghassa ta' Hal Mitluq tirraporta nirien kbar fi Triq il-Harifa. Il-mahżen ta' Pawlu Gatt, il-mastrudaxxa, kien qed jaqbad sew u n-nierien bdew jinfirxu anke sa barra t-triq, fejn kien hemm xi karozzi pparkjati. Mill-ewwel investigazzjonijiet ħareġ li n-nar qabad ghall-ħabta tat-lieta ta' filgħodu imma malajr infirex minħabba l-injam li kien jinsab fil-mahżen. Is-sitwazzjoni kompli tmur ghall-aħħar hekk kif sar maruf li fil-bitħa fuq wara tal-mahżen, kien hemm xi kimika. Fortunatament, il-mahżen jinsab maqtugħ mill-bqija tal-bini ta' madwar, imma l-pulizija xorta evakwat iż-żona minħabba l-periklu ta' xi splużjoni. Sorsi infurmati qalu li Pawlu kien wasal biex jirtira mix-xogħol u jgawdi dak li tant ħadem għalihi. Imma sewa jgħidu li l-bniedem jipproponi u Alla jiddisponi!

1. Ikteb il-kliem skur u bir-rig taħtu tajjeb, mingħajr żbalji.

(4 marki)

2. Mill-paragrafu t'hawn fuq, ikteb **Nom** li jibda

i) b'konsonanti qawwija _____

ii) b'konsonanti ratba _____

iii) b'konsonanti likwida _____

iv) b'konsonanti qamrija _____

(4 marki)

3. Xi jfisser il-qawl: **Il-bniedem jipproponi u Alla jiddisponi?**

(2 marki)

4. Ikteb il-mamma u l-għerq ta' dawn il-verbi:

MAMMA

GHERQ

i) jaqbad _____

(2 marki)

ii) jinsab _____

(2 marki)

iii) bkew _____

(2 marki)

Di. Il-Poežija (Nadriet 1 ta' Tarċisju Zarb)

1. Din hija silta mill-poežija **Il-Bikja tal-Buskett ta' Oliver Friggieri.**

*Kull ġebla tenniet kelma
li llum tafha bl-amment,
u qaltli biex inwassal
lill-kotra dal-lament.*

a. Kemm-il sillaba fih l-ewwel vers ta' din l-istrofa u x'jiszejjah?

---

b. X'tissejjaħ l-istrofa t'hawn fuq?

---

c. X'tissejjaħ ir-rima li fiha din l-istrofa?

---

d. Xi tfisser il-kelma "*lament*"?

(marka l-wahda)

2. Fil-poežija **San Frangisk u l-Gamiem ta' Ĝużè Delia**, fejn marru l-għasafar hekk kif it-tfajjal fethilhom il-gagħġa?

(marka)

3. Fil-poežija **Tifhira lil Malta ta' G. A. Vassallo**, x'jgħid li jfisser isem Malta, l-poeta?

(marka)

4. Fil-poežija **Il-Holma t'Alla ta' Anton Buttigieg**, kif jindirizzah lill-qarrej il-poeta?

(marka)

5. Imla l-vojt

Fil-poežija **Il-Holma t'Alla**, il-poeta jgħidilna li qabel Alla għamel id-dinja, _____

holma. Il-poeta jqabbel lil Alla ma' _____ . Jgħidilna li l-_____ hija l-holma t'Alla u li meta mmorru hemm għandna dejjem nimxu bis-skiet u bil-_____ .

(marka l-wahda)

Č (ii) LETTERATURA – il-Proža: Zito Zandarell ta' Carmel G. Cauchi (12-il marka)

1. Kompli dawn is-sentenzi:

- a. Il-familja Debono Itaqgħu ma' Zito _____.
- b. Salvina kienet mara _____.
- c. Is-Sur Vassallo kien _____.

(marka l-wahda)

2. Wiegeb dawn il-mistoqsijiet:

- a. Ghaliex Zito kien juža l-poter tal-kamuflax?

_____ (marka)

- b. Meta l-mamà weġġgħet sieqha kien Zito li għenha u fejjaqha. Kif għamel dan?

_____ (2 marki)

- c. Min kien Hector Brincat?

_____ (marka)

- d. X'għamel Zito lil Hector meta dan kien se jsawwat lil Stefan?

_____ (marka)

3. Wiegeb (a) jew (b) u ikteb madwar 30 kelma.

(4 marki)

- (a) It-tifla tas-sur Vassallo kienet għamja. Irrakkonta l-inċident li fih Katya tilfet id-dawl.

JEW

- (b) Fi kliemek irrakkonta kif Zito salva lit-tifel ta' Christine.

D. HILJET FIL-MALTI KOMUNIKATTIV

(8 marki)

Immaġina li inti Mario/Maria Borg, is-segretarju/a ta' grupp ambjentali fl-iskola tiegħek. Dan l-aħħar ħriġtu bl-idea li tagħmlu attivitā b'riżq l-ambjent fl-iskola. Ikteb **ittra formal** ta' madwar **60 kelma** lill-kap tal-iskola li fiha tinfurmaha b'din l-attivitā u bil-proposti tagħkom.

(Tinsiex tikteb iż-żewġ indirizzi fuq il-linji provduti. Qassam l-ittra fi tliet paragrafi: fl-ewwel paragrafu aħmel introduzzjoni, fit-tieni paragrafu aħmel il-ħsibijiet ewlenin tiegħek, u fit-tielet paragrafu aħmel il-konklużjoni.)

Għażiża Kap tal-Iskola,

Deijem tiegħek

E. KOMPONIMENT

(20 marka)

Aghżel **WIEHED** minn dawn u **ikteb madwar 150 kelma.**

(L-ewwel aghmel pjan tal-kitba tiegħek fil-kaxxa li tidher hawn iffel. Wara ikteb il-kitba tiegħek fuq l-istess karta. Ipprova evita l-iżbalji kemm tista' peress li dawn itellfu hafna marki. Wara li tikteb il-komponiment erga' duru ftit biex tikkoreġi xi żbalji li qabżulek.)

1. Il-Milied li ghadda qlajt ktieb li ghadek titkellem dwaru sallum.
Irrakkonta l-istorja u għid x'laqtek l-aktar fih.

2. **Ikteb storja li tibda b'dan il-kliem:**

Kien il-Karnival u jien u shabi tlajna l-Belt ghall-ewwel darba biex naraw x'ikun hemm. Imma ma kienx Karnival li morna ghax.....

3. **Qlajt kastig u ma kienx haqqni!**

Pjan tal-Kitba:

Numru tal-komponiment
